BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII"

Anul al 54-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { În România: 8 lei / În străinătate: 6 lei | 16 Pagini | Nr. 300 Duminică 31 Octombrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Revenirea românilor la matcă

Marea încercare a războiului de acum douăzeci și unu de ani a fost, pentru întreaga suflare românească, de pretutindeni, prilejul de a dovedi nu numai omogenitatea neamului nostru dar și adânca lui înțelegere față de problemele pe cari le punea viitorul.

Pagini de curând scoase din nou la lumină, mișcătoare documente ale sufletului românesc ne-au arătat, — astăzi când din nenorocire uităm, prea repede, ceeace a fost ieri, — în ce chip de neuitat fiii neamului nostru din toate ținuturile robite și-au întins mâinile, frățește și pentru totdeauna.

In condițiuni mai mult decât vitrege și cu amare jertfe zguduitoare, dreptatea s'a făcut și unitatea politică a României s'a realizat.

Procesul de închegare și de definitivă statornicire a României căreia în mod impropriu i s'a zis „mare", — de oarece ea nu este decât întregită — a adus pe tapet, în ceasul imediat următor încheierii păcii, problema unificării sufletești și a vindecării, prin muncă și prin rânduială, a adâncilor răni pricinuite de război.

Nimic nu caracterizează mai limpede și mai desăvârșit spiritul de echitate, în care România a înțeles să desăvârșească această operă, decât punerea pe picior egal, în fața legilor, a minoritarilor cu populația autohtonă.

Orice om onest, din cuprinsul hotarelor noastre sau din afară de ele, trebuie să recunoască două lucruri evidente: Intâi, că i se cere minoritarului să respecte aceleași legi cari-i guvernează și pe băstinași, și al doilea, că în niciuna din țările vecine, elementul românesc minoritar nu se bucură de libertățile reale de cari se bucură minoritarul din România.

Stă însă astăzi, în fața cugetelor noastre, scrisă pe lista îndatoririlor urgente, — o mare obligație căreia i se cuvine toată atențiunea: Este datoria de a scoate din atmosfera de ignoranță și de suferințe fizice și morale pe nefericiții noștri frați cari, în decursul timpului și sub lovitura de biciu, au trebuit să se depărteze de matcă, adică de limba și simțirea românească.

Cu o diabolică perseverență și folosind mijloace pentru cari niciun calificativ aspru nu e prea tare, cisma împintenată și pălăria cu pană de cocoș, a ținut, vreme 'ndelungată, deasupra a mii de familii românești, o baionetă ungurească, — ruptă azi pentru totdeauna, — întunecând simțirea românească, umilind demnitatea românească și făcând din câte suflete românești tot atâția osândiți la ignoranță și la mizerie.

Către acești sugrumați pe nedrept, — victime, și ei, ale marei și inevitabilei prefaceri care era scrisă în cartea Dreptății, — trebuie să se îndrepte azi toată luarea noastră aminte.

Pentru ei, — pentru salvarea lor, — s'au ținut, până azi, multe discursuri frumoase și s'au elaborat multe programe remarcabile.

Voim să vedem însă ceva mai mult: voim să vedem ceeace trebuie, și anume o serioasă și efectivă operă susținută, pentru readucerea la matcă a românilor desromânizați.

Limba noastră

„Trezirea dintr'un vis urît"

D. Gino Lupi, profesor de română la facultatea de litere din Milano, vorbește despre Ion Creangă în *L'Europa Orientale*, revistă de istorie și viață culturală, ce apare la Roma, sub îngrijirea d-lor Amedeo Giannini și Ettore Lo Gatto, unul senator și profesor la Universitatea din Roma, celalt profesor la Universitatea din Padova.

Rămâi minunat, spune d. Gino Lupi, de marea putere de viață a oamenilor dela sat, pe cari Creangă îi descrie, fără să se lase înrâurit de culturi sau școale străine. Rămâi minunat de graiul lui fără asemănare, viu, armonios, curat, care se revarsă în valuri bogate, ușor, dela sine, fără cătușe.

„Creangă e un scriitor de o rară conștiință artistică... Scria numai când simțea nevoia să spună ceva...De ce scriitorii de astăzi, mai ales cei dela reviste și dela ziare, se cred datori să folosească un ciudat jargon franco-român, nu totdeauna înțeles de toată lumea și care strică limba națională, răpindu-i însușirile sănătoase, pe care le găsim în scrierile atât de firești ale lui Creangă?... Nu se poate cere ziaristului să se facă țăran, dar i se poate cere să urmeze pilda lui Creangă... Nu tuturor li e dat să aibă spiritul și temperamentul artistic, însă toți ar putea să cerceteze cu dragoste comorile graiului din propria lor țară... mai ales când e vorba de o limbă care, cum e limba românească, *păstrează toate formele unei vechi și originale civilizații.*

„...Toți românii cari își iubesc țara ar trebui să caute ca acele glasuri generoase ce se ridică întru apărarea curăției graiului (cum e cazul d-lui Pisani în articolele sale din *Universul*) să nu rămână voci *clamantis in deserto.*

„Când va voi oare România să serbeze cu mândrie amintirea marelui ei Creangă, printr'o luptă hotărâtoare și victorioasă pentru românitatea limbii?".

D. profesor Gino Lupi, un mare îndrăgostit al limbii noastre, se va bucura să afle că vocile „întru apărarea curăției graiului" nu strigă în deșert.

Aș putea să înșir pilde multe. Să dau numai una. A apărut, de curând, la Bârlad, o carte: *„Ia-ți un Inspector"*, cercetare critică a manualelor de limba română pentru învățământul secundar, scrisă de d profesor N. Creangă, — ce neașteptată potrivire de nume!

D. N. Creangă a publicat, în 1934, un manual de gramatică și acum face mărturisirea următoare:

„Tocmai strălucită treabă n'am făcut eu cu gramatica mea... Nu mă îngrijeam pe atunci să-mi plivesc vocabularul. Și, din nenorocire, pe bună dreptate. N'AM FOST MUSTRAT O SINGURA DATA *în cei opt ani de liceu* pentru folosirea vre-unui neologism, NU MI S'A SPUS NICI ODATA *că e mai bine să aleg alt cuvânt*, care să fie românesc, N'AM VAZUT PE PROFESORUL *meu de română trecându-și vorbele prin dărmon*, când ne grăia de pe catedră, N'AM CITIT NICAERI *de grija cu care suntem datori să ne curățăm vorbirea.* Ba dimpotrivă *am învățat cum se primenește vocabularul cu vorbe împrumutate*, câte căi de pătrundere au acestea, cum înlocuesc pe cele *„uzate"* sau câte înțelesuri nouă aduc în sfera cunoștințelor noastre. Cum o fi la facultate la cursul de limba română nu pot ști, fiindcă am urmat filologia clasică: după cele citite în manuale, *cred că nu e schimbare față de liceu în privința aceasta...*

„In starea aceasta de lucruri, un om... a luat condeiul, și a pornit să lupte pentru a curăți lanul de mărăcinii care îl năpădise și amenințau să-l înnăbușe deplin. Pentru mine unul, mărturisesc c'a fost ca o trezire dintr'un vis urît. Și nu voiu putea arăta vre-odată d-lui Pisani tot prinosul recunoștinței mele nețărmurite, pentru că m'a pus pe calea cea dreaptă și m'a învățat să muncesc pentru împlinirea lipsurilor de care sufeream. *Cu câtă nerăbdare am deschis cărțile scriitorilor noștri de seamă, să le cer de astădată învățăminte pe care nu fusesem deprins să le primesc! Și cu câtă bucurie vedeam pe fiece zi scăzându-mi șovăirea în alegerea cuvintelor neaoș românești!*

„Mai târziu, când un cercetător iscusit va face istoricul culturii românești din vremea noastră, își va da cu prisosință seama de covârșitoarea însemnătate a îndrumărilor date de d. Pisani".

Se alege lumina de întuneric și, odată cu ivirea zorilor, vine și „trezirea ca dintr'un vis urît". Când profesorii încep să-și curețe vorbirea, nu e departe ziua să se împlinească dorința d-lui Gino Lupi și a noastră, — să serbăm cu mândrie victoria limbii românești asupra îngrozitorului jargon franco-român al tuturor analfabeților.

T. PISANI

Tratativele cu Ungaria

—oxo—

Condiții inacceptabile

Convocând majoritățile parlamentare la o consfătuire, d. Daranyi, primul ministru al Ungariei, a făcut o expunere, în care s'a ocupat și de tratativele ce s'au angajat cu statele vecine în vederea stabilirii unor raporturi normale.

După ce a constatat că aceste tratative nu pot da rezultate decât după discuții îndelungate, laborioase și răbdătoare, d. Daranyi a ținut să apese mai mult asupra problemei minorităților maghiare din România, Cehoslovacia și Iugoslavia, decât asupra celorlalte probleme — militare și economice — ce le consideră secundare, sau mai ușor de rezolvat.

Nu numai atât.

Primul ministru maghiar a afirmat:

„Stabilirea de raporturi normale cu statele vecine nu poate fi obținută atâta timp, cât în regiunile deslipite dela Ungaria, soarta minorităților maghiare nu va fi ameliorată. In consecință, succesul negocierilor depinde de chestiunea dacă statele respective vor putea să se hotărască a adopta față de minorități **O ATITUDINE PE CARE NOI S'O CONSIDERAM DREPT INCEPUTUL UNEI EPOCI DE MAI MULTA INTELEGERE ȘI PE CARE MINORITATILE INTERESATE SA O CONSIDERE CA O CHEZASIE A UNUI VIITOR MAI BUN PENTRU ELE".**

Ce reese din această declarație? Pe deoparte, Ungaria pune anumite condiții Micii Înțelegeri și formulează pretenții absolut inadmisibile — în formă și în fond — **FARA SA OFERE NIMIC IN SCHIMB**; iar, pe de altă parte, stabilește o legătură strânsă între eventualul regim „îmbunătățit" al minorităților maghiare din țările Micii Înțelegeri și stabilirea „raporturilor normale" cu ele.

Cum se pot angaja și urma negocieri în aceste condiții?

Cum se poate îngădui Ungariei să se amestece în afacerile interne ale statelor vecine și să se erijeze în protectoare a minorităților maghiare respective?

Primul ministrul al Ungariei, d. Daranyi, a constatat, că în „regiunile deslipite dela Ungaria" situația minorităților maghiare trebue să fie îmbunătățită.

Ce înseamnă asta, dacă nu o condamnare indirectă a politicii României, Cehoslovaciei și Iugoslaviei față de minoritățile maghiare din „teritoriile deslipite dela Ungaria", — adică din Transilvania, Slovacia, Rusia subcarpatică, Croația și Slovenia?

Pe temeiul cărui titlu de drept președintele consiliului de miniștri ungar se consideră obligat să se facă apărătorul unor cetățeni străini ce aparțin altor state și să apară în calitate de judecător și parte, într'un pretins proces dintre ei și statele respective?

Nu trebue să uităm repetatele declarații ce le-au făcut revizioniștii maghiari, în frunte cu contele Ștefan Bethlen, despre politica ce trebue să o urmeze Ungaria spre a-și putea realiza scopurile sale:

„Trebue să exploatăm cât mai mult situația ce s'a creat minorităților maghiare din țările vecine; să aducem la cunoștința lumei civilizate persecuțiile și nedreptățile ce le suferă, ca și mijloacele de constrângere la care recurg guvernele vecine spre a le forța să se desnaționalizeze, căci numai așa vom putea mai bine convinge opinia internațională de necesitatea imperioasă a revizuirii tratatului de la Trianon".

Iată pentru ce și d. Daranyi, primul ministru al Ungariei, exploatează problema minorităților maghiare, situând-o pe primul plan al negocierilor în curs cu guvernele Micii Înțelegeri, fără să renunțe la politica revizionistă, la înarmările intensive împotriva dispozițiilor și obligațiilor cuprinse în tratatul dela Trianon, relative la limitarea forțelor armate ale Ungariei și nici la metodele de desnaționalizare a minorităților sale.

In aceeaș zi când d. Daranyi, primul ministru al Ungariei, a expus punctul de vedere al guvernului său, în problema minorităților maghiare din statele Micii Înțelegeri, în ședința solemnă ținută de consiliul comunal din Cernova, d. Milan Hodza, primul ministru al Cehoslovaciei, a declarat:

„Dacă cineva din afară ar încerca să se amestece în politica noastră minoritară, noi respingem cu hotărîre și fără intenție de compromis, din motive formale de drept constituțional, orice amestec de acest fel".

Iată un limbaj hotărît și demn, care exprimă punctul de vedere al unui guvern conștient de misiunea și responsabilitățile sale, într'o problemă ce interesează numai politica sa internă.

Nici guvernul român nu poate să aibă decât acelaș punct de vedere și aceeaș atitudine, față de tendințele manifeste ale guvernului maghiar de a se amesteca în afacerile noastre interne, într'o formă inadmisibilă și în condiții inacceptabile.

R. SEIȘANU

Accident de automobil al ministrului francez al agriculturii

Paris, 28 (Rador).—D. Monet, ministrul agriculturii, a suferit ieri un accident de automobil, de pe urma căruia s'a ales cu o ușoară comoție.

Totuș, d-sa a putut lucra azi la minister.

—oxo●oxo—

FILME

— Biletele pentru control!

Mâna și cleștele se strecoară prin mulțimea de călători, perforând hârțuitele dreptunghiulare și cruțând de canon numai abonamentele și „fraiurile".

— D-voastră trebuia să vă coborîți la stația precedentă.

— Eu am cerut bilet până la stația următoare! răspunde scrobit doamna cu pălărie modernă și cu etolă de câine transformat în lup roșcat.

— Dați-mi voe să spun că nu este exact, intervine conductorul. V'am întrebat de două ori până unde mergeți și v'am dat biletul astfel cum mi-ați cerut și mi-ați plătit.

— Nu rămâne de cât să achitați costul dublu al călătoriei pe întreaga linie, zice controlorul.

— Nu dau nici un ban! ripostează călătoarea, ridicându-se ca să se coboare la prima stație.

Controlorul însă îi barează drumul pe platformă. Asediată, doamna protestează.

— Nu veți părăsi vagonul până nu veți executa dispoziția prevăzută pe bilet pentru contravenții.

Conștiente că vecina lor urmărise să călătorească cu preț redus, persoanele din tramvai păstrează neutralitatea.

— Unde vrei să mă duci, domnule? strigă prizoniera.

— Până la sfârșitul liniei, răspunde calm controlorul.

— La Hipodrom!?

— Da.

— Cum îți permiți, domnule, să sechestrezi o damă de condiție? Găsi-v'ar...

— Vă consider de condiție... numai cu condiția să plătiți ceeace sunt obligat să vă încasez, căci dacă nu-mi fac datoria, îmi pierd serviciul. Eu nu mă mișc de-aici.

— Ce tot bați câmpii, domnule! continuă să strige contravenienta, trăgând nervos când de pălărie, când de câinele-lup.

Scena, cu variante tot mai agitate, urmărită de călătorii cari au plătit alte bilete, ca să se distreze, durează până la Hipodrom.

O săritură de pe platformă, și văzduhul răsună până departe — înnapoi — de afurisenii.

DON JOSE

ANIVERSAREA REPUBLICII TURCEȘTI

Poporul turc a sărbătorit ieri aniversarea proclamării republicii.

La această sărbătorire participă de data aceasta și primul ministru român, d. Gh. Tătărăscu și șeful statului major al armatei române, d. general Sichitiu. Se afirmă astfel și cu acest prilej, strânsa prietenie ce există între România și Turcia și hotărîrea lor de a păstra și consolida neîncetat aceste legături de prietenie în cadrul Înțelegerii balcanice.

D. KEMAL ATATURK
președintele Republicii turcești

Puține state s'au transformat în chip atât de repede ca statul turc. Voința neclintită, înțelepciunea și energia președintelui Ataturk au asigurat republicii turce condițiunile necesare unei desvoltări neîntrupte în cadrul unor principii noui și cari au transformat Turcia veche, într'un stat civilizat și în plin progres.

Președintele Ataturk a eliberat Turcia și poporul turc de lanțurile unor tradiții cari împiedicau ori ce dezvoltare și, punând temeliile unei vieți sociale și de stat cu totul nouă, a rânduit Republica turcă printre factorii civilizației europene.

In cadrul Înțelegerii balcanice, Turcia urmărește, ca și aliatele ei, o politică de pace. Dar Gaziul, militar distins, n'a încetat de a asigura țării sale o puternică armată, bine înzestrată și conștientă de menirea ei, astfel în cât, grație și unei politici diplomatice înțelepte, Turcia este astăzi un factor important și puternic printre apărătorii păcii.

In epoca de profundă transformare, care a urmat războiului mondial, Turcia nouă este o strălucită pildă de ceea ce pot face voința și înțelepciunea unui om, puse în serviciul patriei. Virtuțile cetățenești ale poporului turc au fost trezite și chemate la viața activă de un șef hotărît și care, fără odihnă, și-a închinat munca, intereselor patriei sale.

La omagiul pe care-l aduc azi, la Ankara, în numele guvernului și al armatei române, d-nii Gh. Tătărescu și general Sichitiu, adăugăm urarea pentru prosperitatea și binele poporului turc.

Coastele Spaniei republicane blocate de flota naționalistă

Paris, 28 (Rador). — Agenția „Havas" anunță din Palma de Majorca:

Flota spaniolă naționalistă a luat măsuri pentru a institui blocusul coastelor spaniole republicane.

Blocusul se va întinde dela frontiera franceză până la Almeria.

*

Paris, 28 (Rador). — Corespondentul agenției Havas, din Palma Majorca, anunță că începând de astăzi acest port devine singura bază navală a naționaliștilor spanioli.

Flota naționalistă, care va cuprinde, afară de unitățile navale din Mediterana și pe cele ce se aflau până acum în Atlantic, se va compune din 35 unități, dintre care patru crucișătoare și două canoniere. Flota va fi sub comanda vice-amiralului Francesco Moreno Fernandez.

Vapoarele naționaliste se vor strădui să împiedice aprovizionarea cu alimente și material de război a trupelor guvernului din Valencia.

Groaznic accident de aviație lângă Floreşti-Prahova

Doi morți. — Avionul s'a sfărâmat complet

Locul unde au căzut adj. șef Zgabercea G. (x) și elevul pilot Săvulescu I. (xx)

Câmpina, 28 Oct.

Astăzi, la ora 9,50 dim., pe când pilotul adjutant Gh. Sgabercea, dela flotila de bombardament din Brașov, detașat ca profesor de sbor la filiala „Arpa" - Câmpina, făcea exerciții de sbor împreună cu elevul-pilot Ion Săvulescu, avionul s'a lovit puternic de un stâlp electric de înaltă tensiune, pe câmpul Floreşti, prăbușindu-se.

Avionul s'a sfărâmat, iar cei doi aviatori au fost omorîți

Groaznica nenorocire s'a întâmplat la doi kilometri departe de troița lui Aurel Vlaicu.

In ajunul zilei fatale, adjutantul Zgabercea fusese într'un raid la Pitești, de unde se înapoiase azi dimineață.

La ora 6, ca de obiceiu, după ce a luat cafeaua, a pornit spre aeroport, de unde a plecat cu elevul Săvulescu, cu avionul filialei Arpei, spre a executa exercițiile de sbor, pilotând pentru ultima dată ,spre a obține brevetul de gradul II.

Am văzut, la ora 8 dim., cum pilotul executa cele mai frumoase acrobații și loopinguri deasupra sondelor soc. „Steaua Română".

N'au trecut nici două ore și orașul a fost alarmat de tragica veste că avionul s'a prăbușit.

SOSIREA AUTORITAȚILOR

Imediat ce s'a aflat de accident, au sosit la locul nenorocirii reprezentanții autorităților civile și militare din Ploești, în frunte cu d-nii primprocuror Ghițeanu, locot.-col. C. Tobescu, maior Virgil Ariton, comandantul legiunii de jandarmi; dr. Vasiliu-Iași, medicul legist al județului Prahova; căpitan aviator Georgescu și reprezentanții „Arpei", din Câmpina, cari au procedat la cercetarea cauzelor cari au provocat accidentul.

S'a stabilit că accidentul s'a produs din cauza ceței.

Cadavrele nefericiților aviatori au fost aduse în localitate astă seară la ora 7, primul fiind depus la morga spitalului, iar al doilea la domiciliul îndureraților părinți.

*

Atât la morga spitalului, cât și la domiciliul nefericiților părinți, camarazi și prieteni vin grupuri-grupuri, spre a aduce prinosul lor de îndurerare familiilor celor doi dispăruți.

Acesta a fost al treilea și ultimul avion al soc. „Arpa", filiala Câmpina. Toate trei s'au prăbușit în interval de două luni.

Coresp.

La locul nenorocirii

Ploești, 28 Octombrie

Autoritățile din localitate au fost înștiințate că astăzi dimineața, un groaznic accident de aviație s'a întâmplat în comuna Floreşti.

Aflând această tristă veste, m'am dus cu o mașină la fața locului. In câmp, pe o mirişte la aproape 800 de metri de drumul ce desparte islazul de arături, lume multă din Floreşti și comunele învecinate, cutremurată de groază, privea sfărâmăturile avionului, și trupurile neînsuflețite ale celor doi piloți.

CINE SUNT VICTIMELE

Pilotul adjutant Gh. Sgabercea era originar din T. Măgurele, dintr'o familie săracă. De copil a muncit și în ultimul timp devenise un pilot desăvârșit. Pentru munca și curajul de care a dat dovadă, a fost detașat ca profesor de sbor la școala de pilotaj a soc. „Arpa", filiala Câmpina. Nefericitul pilot mai avea doar câteva luni până la pensie.

Sgabercea zăcea cu capul sdrobit pe motorul avionului având mâna dreaptă încleștată pe manșa de manevră, rămasă astfel din supremă sforțare ce probabil că făcuse să redreseze aparatul, ce se prăbușea; iar la câțiva metri în urma lui elevul pilot Săvulescu Ioan, un tânăr cuminte și plin de avânt ce urma în curând să ia gradul II, fiul unor comercianți din Câmpina, avea maxilarele sdrobite și capul rezemat de niște sfărâmături ale avionului cu care cu câteva momente înainte încercase să sboare peste culmi. Pe o rază de aproape 20 de metri, se găseau sfărâmăturile avionului, iar la 100 de metri depărtare cazanul de benzină, ce fusese smuls dela locul lui și aruncat.

CUM S'A INTAMPLAT NENOROCIREA

Avionul tip „Klem", proprietatea regiunii petrolifere Moreni, ce ține de secția „A.R.P.A." Câmpina, era destinat pentru instruirea elevilor piloți.

Cu câteva minute înainte, Sgabercea și Săvulescu s'au urcat în avion pe dublă comandă, pilotarea fiind făcută de elev și au pornit în sbor.

Din cauza ceții, au aterizat pe câmpul Floreștilor, așteptând să se lumineze.

Pe la ora 9.50 s'au ridicat, însă ceața le-a împiedicat sborul și au voit din nou să aterizeze. Insă din motive, pe care comisiunea de anchetă urmează să le stabilească, avionul s'a prăbușit la pământ, sfărâmându-se.

C. N. D.

Generalul Syrovy s'a înapoiat la Praga

Praga, 28 (Rador).—Generalul Syrovy, inspector general al armatei cehoslovace, s'a înapoiat azi la Praga, împreună cu suita sa, venind din România.

—oxo●oxo—

Accident mortal al unui aviator indian

Paris, 28 (Rodor). — *Aviatorul indian G. P. Nair, care încerca să sboare pe deasupra oceanului Atlantic în ambele sensuri, a căzut victima unui groaznic accident, azi la ora 13, în apropiere de Rouen.*

In timp ce sbura dela Londra la Paris, avionul a pierdut din viteză, din cauza unui viraj, în dreptul turnătoriilor Leseaux. Avionul a coborâit vertiginos, a atins în goană un tufăriș și s'a sfărâmat în cele din urmă de pâlc de copaci.

Aviatorul a murit pe loc. Trupul său a fost prefăcut în bucăți.

—oxo●oxo—

Starea sănătății primului ministru englez s'a îmbunătățit mult

Londra, 28 (Rador). — Starea sănătății d-lui Neville Chamberlain, primul ministru al Marei Britanii, s'a îmbunătățit mult.

Este totuși puțin probabil ca d. Chamberlain să poată să-și reia ocupațiunile înainte de începutul săptămânii viitoare.

Se știe că primul ministru este suferind de gută.

SCRISORI DIN PARIS

Radicalii iau hotărâri

de RENE SAIVE

Paris, Octombrie

In momentul în care aceste rânduri vor apărea, partidul radical va fi fost întrunit la congresul național din orașul Lille.

Congresele anuale ale partidului radical sunt totdeauna foarte importante. In adevăr, cu acest prilej, partidul ia hotărîri și-și fixează atitudinea în fața diferitelor probleme politice. Astfel, într'un trecut nu tocmai îndepărtat, congresele radicale au provocat demisii ministeriale răsunătoare și căderi de guverne, nu mai puțin interesante.

Anul acesta, partidul radical se va interesa, desigur, de soarta guvernului Chautemps, nu ca să-l răstoarne, ci, după toate probabilitățile, ca să-l consolideze. Nu trebuie să se uite apoi, că suntem după alegerile cantonale. Aceste alegeri, oricum ar fi interpretate, au tradus dorința de liniște a țării. Franța, pot pretinde pe drept cuvânt radicalii, s'a rostit pentru menținereea politicii actuale și mai ales pentru restaurația financiară, atât de fericit pusă la cale de d. Georges Bonnet. Deci, congresul nu va putea decât să-și exprime încrederea în guvern și, mai ales, în fracțiunea radicală a guvernului.

Congresul va evoca, oare, chestiunea Frontului popular? E probabil. E chiar sigur. Am spus în multe rânduri, în coloanele acestui ziar, cât de precară era unitatea Frontului popular. Dealtminteri, nu se putea considera o alianță de lungă durată între radicali și colectiviști. Această alianță putea avea cel mult, câțiva sorți de izbândă în privința unor puncte foarte precise și foarte limitate de reformă socială sau economică. Dar odată aceste reforme votate, fiecare partid trebuia să revină, forțat, la idealul său, sau, dacă preferați, la ideologia sa politică. Ceeace s'a petrecut în Franța. Radicalii, socialiștii și comuniștii s'au găsit, pentru moment, uniți în sânul Frontului popular, ca să îndeplinească o muncă determinată, adică să voteze „legile sociale". Despărțirea a început în ziua în care socialiștii Blum și Vincent Auriol au voit, sub presiunea trupelor lor, să ia măsuri de constrângere economică. In ziua aceea, radicalii din Senat au refuzat să meargă mai departe pe calea revoluției. Ministerului socialist i-a urmat ministerul radical.

Frontul popular nu mai este deci, azi, decât o simplă ficțiune. Și încă ficțiunea aceasta nu subsistă decât foarte greu după consultarea electorală. In multe circumscripții, radicalii au fost socotiți de socialiști și comuniști drept trădători. „Disciplina republicană" a suferit mult din pricina aceasta... Câțiva socialiști și comuniști au refuzat să se dea înlături în fața radicalilor mai favorizați decât ei înșiși. In alte părți, radicalii au refuzat să voteze pentru candidații socialiști sau comuniști. Impasul e greu. Incidentele electorale vor avea ecou la tribuna congresului.

E drept că partidul radical numără printre membrii săi, câțiva tacticieni foarte iscusiți. Firește, că aceștia știu bine că Frontul popular a trăit: exigențele extremei stângi și împotrivirile radicalilor au adus partidele pe

(Continuare în pag. 2-a)